

Olv.: ApCsel 6,8-10;7,54-59 – Mt 10,17-22

KOZMA IMRE OH ATYA SZENTMISÉJÉRŐL

Szentmise bevezetése

Szeretettel köszöntöm a Testvéreket ezen a nagyon fontos ünnepnapon! Hiszen az emberiség megváltása szempontjából egyik legfontosabb történés az, amire ma emlékezünk. Egyébként is munkaszüneti nap van, ha igazán keresztény emberként tervezzük az életünket, akkor bizony a munkaszüneti nap, az általában nem csupán pihenőnap, hanem a keresztény ember számára kettős üzenetű: istendicsőítés és a pihenés, emberek egymással való találkozásának a napja. Örülök, hogy egy kicsit többen vagyunk ezen a reggelen, és valamiképpen ez a lelkemet simogatja, akár tudatosan, akár valamifajta égi készítésre jöttek el a Testvérek. Mert sajnos azt tapasztaljuk, amikor valami egyházi ünnep van és pihenőnap is kötődik hozzá a vasárnapon kívül, akkor elengedik magukat a keresztény testvérek is és úgy gondolják, hogy a dácásban kell ezeket a napokat tartani. Hát, a dácás ideje járjon le, és egy kicsit több beleszólása legyen az Istennek, az Isten terveinek az életünkbe, Testvérek, mert nehéz időket élünk. A jövőnk szempontjából fontos, hogy több helyet és nagyobb helyet adjunk az Isten gondolatainak a társadalomban és egyéni életünkben.

Szentbeszéd

Kedves Testvérek! Igen sok emberi értetlenséggel találkoztunk ennek az ünnepnek a kapcsán. Ünneprontás végeredményben, mondták sokan, hogy Karácsony ünnepélyes, szeretetteljes légkörébe betör a szenvedés, a gyilkosság, a halál. Testvérek, nekünk az lenne a dolgunk, hogy összebékítsük a szívünkben Karácsony szent ünnepét, Jézus Krisztus születésnapjára emlékeztető ünnepet és István diákonus égi születésnapjára emlékeztést. Mert a kettő összetartozik, nem véletlen az egyházi pedagógia.

Azt gondolom, hogy ezt a kérdést napjainkban különösképpen is tisztázni kell a szívünkben, nem is annyira a lelkünkben, a szívünkben. És nekünk, magyaroknak meg legfőképpen. Ugyan nem arra gondolok, hogy az ellenségünkért is tudjunk imádkozni, mint ahogy ezt István diákonus vértanú meg tudta tenni. Az egy kicsit még odébb van. Elegendő, véleményem szerint az is – és erre nekünk, magyaroknak különösen oda kell figyelni, hiszen mi itt Európában egy kisebbségi szempontot képviselünk, mégpedig mondhatom nyugodtan, hogy egyedülként – hogy keresztény örökségre hivatkozunk akkor, amikor Európa múltjára gondolunk meg Európa jövője miatt aggódunk.

Összegyűlnek a fejedelmek Brüsszelben is, de egy biztos, hogy az embernek tisztában kell lennie azzal, amivel István diákonus tisztában volt: igaza volt! És ebben az esetben az igazságát nem lehet megölni. Őt megölhetik, de igazságát nem. A fejedelmek összegyűlhetnek, minket lehetetlenné tehetnek, de az igazságunk, az mindig valós, élő, mert nem emberi hivatkozás – Istenre hivatkozunk! Ez akkor is igaz, ha gyarló és esendő emberek vagyunk. Hiszen eljutni odáig, hogy az életünk igazsága erőben tudjon megjelenni, sok időbe telik, sok küzdelembe önmagunkkal. De nem egymással, nehogy tételt tévesszünk.

Úgyhogy ezen a mai napon, kedves Testvérek, nagyon fontos, hogy elgondolkodjunk azon, hogy mi szeretünk karácsonyozni, és kevésbé húsvétozni. Pedig éppen tegnap elméltünk

arról, akik megtisztelték a templomunkat istendicséretre összegyülekezve meg igazi emberi kapcsolatokat kereső szándékkal, azok hallhatták, hogy a keleti keresztények évszázadokon át nem a születés ünnepét ünnepelték legnagyobb pompával, hanem a Húsvétot. Mert a születés, gondoljunk csak egy gyerek születésére, mindig távlatokat nyit, vágyakat ébreszt, és szebb reményekre gondolunk, a halál pedig vagy igazol bennünket, vagy azt kell megállapítani, hogy – mit ért? Mit ért az egész? Mit ért az az út, amin végigmentünk?

Testvérek, ezek a kérdések ma az elevenünkbe vágnak. Mert tudomásul kell venni, hogy szeretet és áldozat összetartozik. Olyan szépen tudjuk mondani: a szeretet cselekedetek nélkül halott. Igen, igaz, tökéletesen igaz. De nem elég ezt tudni. Szeretet áldozat nélkül nincs. És ez a mai ünnep pontosan ezáltal békíti össze Karácsony ünnepét, Krisztus születésének ünnepét a kereszténység születésének az ünnepével, mert a kereszténység is Karácsonykor született. Az Egyház születésével ne tévesszük össze, mert az Egyház Krisztus oldalából született, az Egyház Pünkösdkor jött létre, de a kereszténység, az isteni ígéret, az Karácsony ajándéka. Szintén elméltünk erről az éjjeli szentmisén, hogy Isten a világ rendjét állította helyre, és a világ rendjében a kereszténység nélkülözhetetlen. Mert a kereszténység hozza el pontosan azokat az értékeket, amelyben az ember szeretni tanul, a másikért élni, és az ember a másikkal összetartozást tanul, vagyis a másikat áldozataival igazolja.

No, akkor a mai üzenet. Önmagában is rendkívüli István diákonusnak a vértanúsága, hiszen Jézus Krisztust juttatja az eszünkbe, aki szenvedésével, halálával váltott meg bennünket a kereszten, aki az Atya kezébe ajánlotta az életét. Krisztus az első vértanú, az első mártír. Az emberek közül pedig István diákonus a protomártír, az első mártír. Hogy élet szeretet nélkül nem élet, élet áldozat nélkül lehetetlen, Jézus Krisztus tanította ezt nekünk, a Megváltó, akit megöltek, de az igazsága ma is az egyetlen igazság. És István diákonus pontosan ezt az igazságot ismerte föl, és ez megtestesült az életében.

Diákonus volt, a diákonus szolga. Az apostolok fölismerték azt, hogy egy lábú az a kereszténység – és egy lábon állni nem sokáig lehet – ami csak evangelizál, ami csak evangéliumot hirdet. Két lábon áll az a kereszténység, amely szolgál, az életet szolgálja. Jó, az igazság is ezt célozza, de az igazságot életre kell váltani. Hit és szeretetszolgálat! Oly sokszor mélyül bennem a máltaiak igazsága akkor, amikor a kereszténységnek ezeket a mélységes üzeneteit próbáljuk megérteni, hogy mit jelent a hit védelme és mit jelent az ember szolgálata – ez a teljesség.

És István diákonus, aki szolga volt, úgy volt képes ezt a szolgálatot teljesíteni, hogy Jézus Krisztus jutott az emberek eszébe. És különösen azért dühödtek meg a főpapok meg az ellenségei, akik nem tudták elviselni az arcát, mert az arcán a szeretet meg a jóság ragyogott, ahogy olvassuk az életrajzában is, meg már itt a Szentírásban is föl villan ez a kép, mert Jézus arcát juttatta az emberek eszébe, és akkora düh támadt bennük, hogy neki nem maradt más, mint az, hogy meggyilkolják, hogy elvegyék az életét. De ő eljutott egészen odáig, hogy az ellenségeiért, az üldözőiért is tudott imádkozni: ne ródd fel nekik ezt a bűnt, bocsáss meg nekik! És a lelkét meg az Isten kezébe ajánlotta: látom a megnyílt eget!

Testvérek, a paradicsomi történet bűnbeesésekor bezárult az ajtó az emberek számára, elhagyta a Paradicsomot az ember, az ajtót meg becsapta. Jézus Krisztus pedig megnyitotta az eget. A „látom az eget, a megnyílt eget” – Testvérek, ez a hivatása minden kereszténynek. Jézus Krisztus nyomán nyitni az eget. A nyitott ég azt jelenti, hogy itt van köztünk az Isten, az Isten előtt nem deszkáztuk be az eget, hanem nyitva hagyta Jézus, mi pedig fölismertük azt, hogy ezen a nyitott égen megláthatjuk az Istent – közöttünk. Mert a diákonus vagy az igehirdető, ha életszerűen teszi a dolgát és úgy teszi a dolgát, hogy az élete igazsága ragyog

át, akkor itt van az Isten országa. Függetlenül a főpapoktól, függetlenül a fejedelmektől Isten országa itt van.

És ez az első vértanú az emberek között oly meghatározó volt! Majd erre még visszatérek, mert ez megint a magyar nemzetünket is érinti, ez a nagyon fontos üzenete, ezt nem szabad kihagyni. Minden egyes igazságba bele kell kapaszkodnunk, ami nekünk a biztonságot, az égnek a biztonságát adja, mert a földön nagyon kevesen tartoznak hozzánk.

Kedves Testvérek, valójában István diákonusnak a halála, a vértanúsága – ugye, vértanú: a vérét adja, az életét adja, orvosok tudják azt, hogy a vér az élet eleme, a Szentírás is, amikor az életről gondolkodik, a vére utal – István diákonus, a vértanú arra a legfontosabb igazságra hívja fel a figyelmet, ami mindennapjainkat istenivé teszi. Ez a szeretet és az áldozat. És úgy gondolom, hogy ez döntően fontos éppen napjainkban és különösen itt, Európában, a keresztény Európában, amely már régen nem az. Hogy lesz-e újra az, ez Isten ügye, csak hogy az Isten ügye általunk lesz életté, az Isten ügye általunk lesz életformáló erővé. István karizmatikus volt. Olyan ajándékai voltak, amelyek őt elkötelezetté tették ebben a szolgálatban. Nem úgy mellesleg csinálta azt, ami a dolga. Rengeteg a minimálprogramú keresztény ebben az Európában, minimálprogrammal semmire se jutunk. Vegetálni lehet, csak hát az ember pontosan a lelke révén emelkedik ki ebből a világból és lesz istenarcú lényé, aki az Isten képére és hasonlatosságára teremtetett.

De nem csak bátorításképpen hozza az Egyház elénk ezen a mai ünnepnapon István diákonusnak a példáját. Merthogy az üdvrendben, az üdvösség rendjében – ez pedig az élet értelmezését jelenti, az üdvösség azt jelenti, hogy az ember az eszem-izsom világából az Isten világába emelkedik – mi történt? Nagyon fontos, hogy bele tudjunk helyezkedni abba a helyzetbe, amelyből kinőtt István diákonus és amely helyzet az egész világ keresztény értelmezését megváltoztatta. Testvérek, itt a világ értelmezésében, a teremtés értelmezésében világtörténelmi esemény történt!

Abban az időben Jeruzsálemben 480 zsinagóga volt, és ezekben a zsinagógákban különböző nemzetek éltek a maguk istenkapcsolatát. És összeütközések támadtak, különösen a hellének, a görög kultúrából kereszténnyé vált emberek és többiek között, nem véletlenül egyébként, mert az a világ a hellén gondolkodás révén emelkedő világ volt. Nem véletlenül hivatkozik a kereszténység is, amikor a gyökereit emlegeti, a görög kultúrának, a görög filozófiának az örökségére. Szóval a hellének panaszkodtak, hogy az özvegyeiket, az ő időseiket elhanyagolják – ez is milyen érdekes, ma is sok gondunk van az idősekkel. És akkor elhatározták, összeült a 480 zsinagóga vezetősége, hogy segíteni kell ezen a problémán, és akkor választottak ki hét diákonust, helléneket – István is görög származású volt, neve: a koszorús, sztéphános – az volt a dolguk, hogy rajtuk segítsenek.

De mi a döntő, kedves jó Testvérek, ebben az esetben, ami István vértanúságához kötődik? Az istenszeretőknek minden a javára válik, az Isten gondolatai mások, mint a mi gondolataink. Ezek a szerencsétlenek, akik megölték őt – egyébként állítólag, a Szentírás-magyarázók szerint ezt az egész heccet István ellen, tetszenek tudni, ki szervezte? A Saul! Saul, akinek a lábához rakták le Istvánnak a ruháját a kövezés előtt. Aztán öbelőle lett a Pál, a nagy Pál! És István halála, amit ugye akkor tragédiaként éltek meg, István halála indította el, hogy Jeruzsálemből a keresztények egy kivonulást kezdtek. Maguk mögött tudták, elhagyták a templomot, a zsinagógát, és elindultak a világba, kirajzottak Jordániába és a pogány világba. És valójában a kereszténység utakra ebben a pillanatban lel. Ennek köszönhetjük mi is, hogy Európában is kereszténység lett, és ennek köszönhető, hogy a kereszténység nem egy zsidó szekta lett, nem a zsidó vallásnak egy eleme, hanem attól leválva egy új világszemléletet, egy új emberélet-értelmezést tudott megjeleníteni mind a napjainkig ebben a világban.

Kedves Testvérek! Az egész István-történet emiatt emlékezetes, akár így is mondhatom: emiatt történt. Mert az Isten más utakon jár, mint mi, mások az Isten gondolatai, mint a mi gondolataink. Ennek az isteni gondolatnak köszönhetjük, hogy a kereszténység az egész világon elterjedt, ez volt a gyújtószikra, Istvánnak a vértanúsága.

Kedves jó Testvérek, bizony nekünk egyetlen dolgunk van: nyitva tartani az eget. Mindent megtenni azért, hogy Isten jelen legyen itt közöttünk azáltal, hogy mi egymásért élünk és egymást annyira szeretjük, hogy egymásért minden áldozatra készek vagyunk. Nem kell nekünk itt különböző emberi ötletekkel foglalkozni, nem kell nekünk itt világmegváltó emberi sületlenségeket boncolgatni és hallgatni. Itt a válasz, az embernek egyetlen válasza van, az emberi életnek egyetlen megoldása: hogy egymásért élünk és egymást annyira szeretjük, hogy az életünket is oda tudjuk egymásért áldozatul adni. Ha ez az életünknek az igazsága lesz, és nem pedig aprócska hazugságok, hogy igen, szeretlek, de... igen, áldozatos szeretettel szeretlek, de...

Kedves jó Testvérek, sajátos helyzetben vagyunk mindannyian, egész Európa. Egy új helyzetbe került Európa, egy kereszténység nélküli, evilági világot óhajt és ebbe akarja beterelni az emberiséget. Mert a birkák fölött lehet uralkodni, azokat terelgetik. A keresztény ember viszont eszmélődik, a keresztény ember Isten felé orientálódik. Isten pedig az igazság Istene, Isten a szeretet Istene, ha tőle tanulunk, akkor van remény arra, hogy ilyen példák is, mint István diákonus példája, meg tudnak szólítani bennünket. És lesz elegendő lelkierőnk arra, hogy ne a magunk útját járjuk, hanem közösen járjuk az utunkat, és ne a magunk érdeke meg a magunk java határozza meg minden gondolatunkat, hanem valóban az a közösség, amely egyedül tudja hordozni az embereket. Mert az ember közösségi lény, és a közösségben összetartozni, erőinket összeadni azt jelenti, hogy az ember rátalált az élet forrására.

Segítsen bennünket ez a bátor vértanú a példájával, de legfőképpen az a Jézus Krisztus, Aki Karácsonykor azért született meg, hogy a világ helyreálljon és azért halt meg, hogy az igazság meghatározza a gondolkodásunkat és a cselekedeteinket. Úgy legyen!

+ *A M E N* +

Ma nincs Hiszekegy, képzeljük el! Mert ugye a keresztény gondolkodás az, hogy a Hiszekegyet az ajtón kívül kell gyakorolni. Mert itt a szánkra vesszük a Hiszekegyet és szépen fölmondjuk – valójában azt otthon kell, nem felmondani, hanem megvalósítani.

Szentmise befejezése

Kedves Testvérek! Isten áldása segítsen bennünket, hogy amit vallunk és hiszünk, azt életre is tudjuk váltani. Ezeken a napokon nagyszerű emberekre emlékezünk. Holnap Szent János apostolra, holnapután az Aprószentekre, pénteken Szent Család ünnepe lesz, szombaton meg Szilveszter. És hát vasárnap kezdjük az új polgári évet, a Szűzanya ölében keresünk helyet magunknak. Nekünk, magyaroknak szerintem kiváltságos helyünk van ott.

Most jutott eszembe, megígértem, hogy még a magyarokra vonatkozóan mondok valamit Istvánnal kapcsolatban. Hogy miért lett a mi Istvánunk István, ezt a Géza fejedelem megindokolta. Na, legalább egy mondatban ezt elmondom. Azt mondta, azért lesz István a neve, mert azt szeretné, ha olyan felelősségtudattal szolgálná a népét, mint István vértanú. Azért ez valami! És az első esztergomi székesegyháznak a patrónusa is a vértanú István volt. Szóval vannak itt magyar vonatkozások is.

+ *Á L D Á S* +